

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

Articulus V. De Administratione & Alienatione Capituli Sede Vacante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

24 Neque obstat textus *c. Veritatis cit.* quia eo non fit extensio ultra proprium verborum sensum; cum enim, ex una, Juramentum Fidelitatis præstitum Prælato non sit sub nomine proprio, & quatenus est determinata hæc persona, sed sub nomine appellativo, & quatenus præditus est tali dignitate: ex altera verò parte cum persona Dignitas non extinguatur, sed eâ mortuâ permaneat, & transeat ad illius successorem per *text. c. Quoniam* 14. de Officio Delegat. mirum non est, quòd vi Juramenti Fidelitas debeat etiam successori, quantumvis istius expressa mentio in illius formula facta non sit, Covarruvias in *c. Quamvis de Pactis* in 6. p. 1. §. & n. 5. V. Tertio. & aliis relatis in *c. Veritatis cit.* Barbosa n. 5. & Gonzalez n. 4.

ARTICULUS V.

De Administratione & Alienatione Capituli Sede Vacante.

SUMMARIUM.

1. Sede Vacante Administratio penes Capitulum est,	9. Sed Immobilium & Pretiosorum,
2. Quoad omnia non specialiter prohibita:	10. Extra casum argenti Necessitatis:
3. Tam Jure Antiquo & Novissimo,	11. Neque eas ab Episcopali ad suam Mensam transferre,
4. Quàm ratione spectatis.	12. Neque in Judicium deducere potest Res, aut Jura Ecclesie vacantis.
5. Rubr. Ne Sede Vacante, vim habet Edicti Prohibitorij.	13. Sine consensu sui Episcopi, si ei subjecta:
6. Expositio difficillimi <i>c. Illa</i> 2. eodem Tit.	14. Vel Papa, si Exempta sit, vel Cathedralis.
7. Vacante Sede Capitulo interdicta est Alienatio,	
8. Rerum, non quarumcunque,	

15. Nisi

15. Nisi casu Notoria Necesitas, 16. Vel Res Capituli sit, etiam quò-
tis, ad Administrationem.

Sicut Prælati decedentis Potestatem, Sede vacante ad Capitulum transire satis certum, ita Dubium & Controversia inter DD. est, quæ, vi illius penes se residentis, Capitulum possit?

Et Glossa quidem in *Clement. 1. §. 1. V. Capitulum de Heret. Archidiacon. in can. Pontifices 7. q. 1. Panormit in Rubr. Ne Sede Vacante. Lambertinus de Jure Patronat. lib. & p. 1. quest. 2. art. 9. n. 2. Pirrhing Method. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 9. n. 2. & alij statuunt Regulam Negativam, ita, ut Vacantis Sedis tempore Capitulo prohibita Generaliter sint, quæcunque ei specialiter concessa non reperiuntur. Moventur primò Generalitate Rubricæ, *Ne Sede, sive Prælaturâ, Vacante aliquid innovetur simpliciter prohibentis*: ut proinde à Capitulo circa ea, quæ Ecclesiam ejusque Prælaturam spectant, innovari sive mutari nihil debeat aut possit, nisi ipsi à Jure specialiter sit concessum. Secundò text. c. 1. ibi, *Attendentes, quòd, sede vacante, non debet aliquid innovari, cum non sit, qui Episcopale jus tueatur, & c. Illa 2. eodem Tit. quo Beneficia, ad Collationem Episcopi pertinentia, à Capitulo conferri posse, negatur, ex ratione; Quòd nusquam inveniatur cautum in Jure, quòd Capitulum Vacante Sede fungatur vice Episcopi in Collationibus Beneficiorum.* Tertiò, quòd Capituli potestatem, dum illa vacat, Generalem esse, Ecclesiæ non fuerit necessarium; cum, si in ijs, quæ à Jure specialiter indulta non sunt, aliquid innovari expediat, ad Sedem Apostolicam recurri, ab eaque agendi licentia impetrari possit juxta c. *Unic. de Cler. egrot. in 6.* neque etiam utile; cum Administrationis concessio Generalis Capitulo ansam præbeat, Electionem novi Prælati, protelandi, cum damno Ecclesiæ & periculo animarum c. *Ne pro defectu 41. de Electione.**

Contrà Barbosa in c. *Illacit. n. 3.* Fagnanus *ibid n. 6. & Diana*

Diana P. 8. Tract. 4. Resol. 1. cum Navarro de Elect. Consil. 44. n. 1. Franc. de Pavinis de Off. & Potest. Capit. & c. p. 1. principio quest. 1. n. 3. Guttierrez 22. Canon. lib. 1. cap. 11. n. 10. Molina Tract. 5. de J. & J. Diss. 11. n. 3. & alijs, Sede Vacante, Capitulo in exercitio Jurisdictionis Ordinariæ, & Rerum tam Spiritualium quàm Temporalium administratione permiffa volunt, quæcunque ei specialiter prohibita non reperiuntur.

³ Eam autem regulæ Generalitatem desumunt ex c. His que II. c. Cum olim 14. De Majorit. & Obed. & c. 1. eodem Tit. in 6. Ex quorum textuum, præsertim prioris, dispositione, Capitulum in ijs, quæ Prælato competunt, succedit, præter quædam Jure specialiter excepta: & ex c. Si Episcopus 3. & c. Fin. De supplenda neglig. in 6. ubi Sede Episcopali propter Episcopi Captivitatem fictè, & per mortem ejus verè Vacante, Administratio in Spiritualibus, & Temporalibus Capitulo clarè adstruitur, nisi Ecclesiæ à Sede Apostolica aliter provideatur. Idem clarè supponit S. Synodus Tridentina sess. 24. cap. 16. de Reformat. ex cujus Dispositione, Sede Vacante, Capitulum decernere debet Oeconomum, qui temporalia: uti etiam Officiale, seu Vicarium Generalem constituere, vel existentem confirmare: qui spiritualia, nomine Capituli, sicut Sede Plena nomine Episcopi, ac proinde Generaliter, & quoad omnia Mandatum speciale non requirentia, administret.

⁴ Id ipsum suadet ratio; quia Regula, sive Universalis propositio sumenda est ex pluribus: multò autem plura de Episcopi ordinariæ potestate, dum Sedes vacat, Capitulum potest, quàm ei prohibita reperiuntur. Accedit; quòd Generalis ejus Administratio expediat Ecclesiæ; ne dum vacat ipsa in rebus suis, & animæ etiam patiantur detrimentum, ut rectè advertit Pavinus l. cit. n. 3.

Neque periculum est, ne ex Potestatis sibi competentis amplitudine Capitulum ansam accipiat, Prælati Electionem protelandi; cum à Jure ipsi præfixum sit trium ad Ecclesiam Cathedrali-

thedrali-

thedralem vel Regularem, ad Secularem autem Episcopali inferiori sex mensium tempus: ultra quod, si Prælati Electionem, cessante justo impedimento, differat, eligendi potestate, ad Superiorem devolutâ, pro ea vice privatur per text. *can. Obstantibus 35. Dist. 63. c. Ne pro defectu cit. & c. Nulla. 2. De Concess. Prab.*

Neque obstat Rubrica in contrarium alleg. quia habet se instar Edicti Prohibitorij: quo quæcunque, ac proinde quæcunque cit. Rubrica subjectis, aut alijs text. expressa aut prohibita non reperiuntur, permittitur per text. *c. Cum apud 23. De sponsal. & l. Mutus 43. §. 1. ff. de Procurat. Gloss. ibi. V. Edictum: Hostiens. in Summa eodem Tit. n. 8.*

Haud paulò difficilior est *c. Illa cit.* textus. Satis tamen expeditæ, & in Jure etiam fundatæ sunt duæ ejus Expositiones. Una Fagnani *l. cit. n. 6.* ex eo desumptam Regulam restringentis ad Provisionem Beneficiorum, in qualibet Diœcesi soli Episcopo de Jure competentem *can. Nullus omnino 16. q. 7. c. Admonet 4. De Renuntiât. c. Ex frequentibus 3. De Instit. & c. Cum ex injuncto 12. §. fin. De Heret. ibi, Ad cuius, Episcopi, Officium tam Institutio, quàm Destitutio Sacerdotum noscitur pertinere.* Unde, cum Beneficiorum collationem, Sede Vacante, Capitulo competere nusquam cautum in Jure reperiatur, hæc ipsi meritò negatur. Altera aliorum, eandem Regulam restringentium ad Episcopatus vacantis Jura & Fructus, qui ex speciali Dispositione Juris custodiri, & servari debent successori *can. Hac hujus. 12. q. 2. & c. Cum Vos 4. De Officio Ordin. ac proinde, si servando servari possunt, alienari, Sede Vacante generaliter prohibentur: à qua prohibitionem, respectu Jurium & Fructuum quidem generali, sed exceptione à Regula, Episcopatus Vacantis Administrationem Capitulo multò generalius concedente; cum Collatio Beneficiorum, quæ inter Episcopalis dignitatis Fructus numeratur, Gloss. in *c. Cum olim cit. V. Capitulo* excepta nusquam reperiatur, Capitulo meritò negatur,*

tur, quantumvis aliàs generalis, & in Jure fundata sit Regula; Capitulo ea, quæ Potestatis Episcopalis ordinariæ sunt, & ipsa specialiter prohibita non reperiuntur, permittens.

- 7 Quantumvis autem etiam in Temporalibus Capitulo de Jure competat Administratio generalis; toto tamen Vacantis Sedis tempore Ecclesiæ Res sive Bona nequit alienare *can. Si qua de rebus. 12. q. 2.* sed ea custodire & conservare debet Successori *can. cit. can. Hac hujus cit. c. Quia sæpe 40. de Elect. in 6. & Clement. Statutum. 7. eodem Tit.* Ea tamen in re opus est Distinctione inter Bona, quæ servando possunt servari, & ea, quæ tempore sunt interitura. Ex quibus ista, sive, quæ servando servari non possunt, à Capitulo, vel Oeconomo ab eo constituto alienari, etiam Superioris Auctoritate non interveniente, permittuntur, sicut à Tutoribus distrahi ejusmodi res pupillares, *l. Tutor. 7. §. 1. ff. De Auctor: Tutor. & l. Lex qua 22. in fine C. De Administ. Tut. & merito; cum si, Sedis Vacantis tempore, ejusmodi Res distrahi non permetterentur, Alienationis prohibitio, ob favorem Ecclesiæ introducta, in ejus dispendium rerorqueretur contra Regulam, Quod ob gratiam 61. in 6. Panormit. in c. 1. Ne Sede Vacante. n. 7. & Pirrhing. Method. Juris Canon. lib. 3. tit. 9. n. 2.*

- 9 Illa autem, & præsertim Bona Immobilia Ecclesiæ, & Mensæ Episcopalis, alienari à Capitulo sine Sedis Apostolicæ licentia non posse, satis clarè desumitur ex *c. 1. Ne Sede Vacante*, Vbi Ecclesiæ Cathedrali factæ unionis dissolutio post Episcopi obitum, Capitulo non permittitur, ex ratione; quòd, Episcopali Sede Vacante, non debeat aliquid innovari; cum Prælato, tanquam proprio ejus Defensore, defuncto, non sit, qui Episcopale Jus tueatur; cum enim Judicium, cujus exitus dubius, contra Ecclesiam Vacantem agitari non permittatur per *text. c. fin. eodem Tit. & paulo post dicenda*, multò magis prohibitam esse oportuit ejus Rerum Alienationem: quæ sonat in malam partem, & re ipsa videtur esse damnosa *Panormit. l. cit. & Vivianus in Ration. c. cit.*

Con.

9. Confirmantur ista; cum enim ipse Episcopus Ecclesie inferioris Vacantis Bona alienare non possit, nisi prius ei Curator, sive Administrator, vel alius legitimus Defensor deputetur per *text. c. 1. De Reb. Eccles. Alien. in 6.* multo minus Bona vacantis Episcopatus alienare valebit Capitulum, nisi prius illi deputetur Visitator sive Administrator: quem assignare de Jure solus Papa potest. *c. fin. De suppl. neglig. in 6. & c. Is cui. 42. De Elect. in 6.* Imò ex huius textus Dispositione, etiam ab isto, Episcopatus Vacanti datus Administrator, quantumvis non tantum Spiritualium sed Temporalium etiam plenam Administrationem obtineat; immobilia tamen ejus Bona nequit alienare. Quanto minus id poterit Capitulum: cujus minor, quam huiusmodi Administratoris, est Potestas, Panormit. *n. 7. cit. & Molina Tract. 5. de J. & J. Disput. 11. n. 15.*

10. Rectè tamen iste excipit casum urgentis valde magnæ Necessitatis, ita, ut neque Alienatio differri ad futurum Successorem, neque pro alienandi licentia ad Sedem Apostolicam possit recurri; tum enim præmissis tractatu, & cognitâ causâ Alienatio ei permessa esset juxta dicta Art. 4. n. 15.

11. Multo minus, quam in alios alienare, Bona ad Mensam Episcopalem spectantia transferre, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, potest ad suam sive Capitularem: idque non solum; quod Vacans Prælatura seu Dignitas Episcopalis careat legitimo Defensore: sed etiam; quod Capitulum ita in proprio facto, sive in commodum & utilitatem propriam præstaret Auctoritatem contra *text. l. Pupillus 5. princip. ff. De Auth. Tutor. c. fin. de Institut. & præsertim Clement. 2. junctâ Glossâ V. Mensa de Reb. Eccles. alien. Interpp. ibi* aliosque & passim obuios DD.

12. Neque alienare duntaxat, sed Judicium etiam sive litem super Ecclesie Bonis, & Juribus inchoare, aut à Prælato defuncto ante obitum inchoatam, sive agendo sive respondendo, prosequi, Sede vacante, Capitulum non potest per *text. c. fin. Ne Sede vacant.* ubi ab Honorio III. tanquam nullæ, reprobantur

depositiones testium, vacante & legitimo Defensore carente Ecclesia, recepta. Ratio est; quia ex una parte Ecclesia fungitur vice, & gaudet Jure Minoris *c. 1. & c. Auditis. 3. De in Integ. Restit.* ex altera verò Judicium, & sententia contra Minorem, Tutore & Curatore carentem, atque indefensum, lata non tenet. *l. Acta 45. § fin. & l. Contra 54. ff. De Re judicata.* Unde, ut Judicium, & contra Ecclesiam vacantem lata Sententia teneat, Visitatorem vel Administratorem ad effectum agendi à Papa datum habere debet *arg. c. Is cui cit. Panormit. inc. fin. cit. n. 5. Hieron. Gigas De Pension. quest. 65. n. 5. & Barboza inc. fin. cit. n. 3.*

13 Hac tamen etiam in re opus est duplici Distinctione: Vnâ inter ipsas Ecclesias; si enim ista Cathedrali inferior, & Episcopo subjecta est, ejus vacantis Capitulum seu Conventus, interveniente Authoritate Episcopali, tanquam Superioris & Prælati sui Immediati, suæ Ecclesiæ vel Monasterij Jura agendo & respondendo, tueri in Judicio potest; præsertim si id exigat aliqua Necessitas, aut Vacatio diu esset duratura. Si autem Ecclesia Collegiata vel Conventualis non sit, ejus præsertim diutius vacantis Res & Jura tueri Episcopus potest *Panormit c. n. 4. & Laiman De Rer. Eccles. Alienat. cap. 3. n. 49.*

14 Si verò Ecclesia Cathedralis, aut istâ quidem inferior, sed tamen Exempta & Sedi Apostolicæ immediatè subjecta est, locus est alteri Distinctioni in Bona & Jura, de quibus orta est controversia, exigens cognitionem definitionemque Judiciale; si enim ista Prælaturæ propria, vel ipsi, & Capitulo communia sint, Capitulum vel Conventus super ijs Actionem, aut Defensionem Judiciale suscipere non potest per text. & rationem supra allatam.

15 Excipiendus tamen hîc est casus magnæ & Notoriæ Necessitatis; cùm enim, hâc urgente, Ecclesiæ vel Monasterij Res Immobilem valeat alienare, multò magis pro ea agere vel respondere in judicio potest, *Glossa in c. Edoceri V. Debeant de Rescript.*

script. Si verò Bona propria ipsius Capituli à Prælatuꝝ Bonis diuisa, & quoad Administrationem etiam separata sint, super ijs convenire, & conveniri in iudicio, Vacante, imo etiam Plena Sede, Capitulum per Procuratorem vel Syndicum potest, iuxta supra tradita *art. 2. n. 15. Pirrhing Method. Jur. Canon. lib. 3. Tit. 9. n. 8. in fine.*

ARTICULUS VI.

De Dominio & Administratione Redituum Beneficialium.

SUMMARIUM.

1. Fundorum Beneficialium Dominium penes Ecclesias est.
2. Fructuum Administrationem Clericis:
3. Dominium autem Ecclesijs, aut Christo multi DD. tribuunt;
4. Quòd Patrimonium Christi Res Pauperum &c.
5. Et ipsos ad profana expendentes, Fures, Sacrilegi &c. dicantur:
6. De iisque Clerici prohibeantur testari.
7. Opinio Navarri de Distributionibus quotidianis,
8. Et aliorum Clerico diviti sustentationem negantium ex fructibus Beneficiorum.
9. Distinctio inter 4. Ecclesie Tempora;
10. Et triplicis generis Bona Clericalia:
11. Ex quibus Patrimonialium Domini, Clerici,
12. De solis Beneficialibus licite vivunt.
13. Isdem competit Dominium quasi Patrimonialium,
14. Distributionum quotidianarum:
15. Et verius ipsorum etiam Redituum Beneficialium;
16. Decretis Concilij, & Apostolicis Constitutionibus,
17. Primava Titulorum Institutione,
18. Et ratione etiam spectatis.